

Az agár judíciuma

DANTE VERSTANI ELŐADÁST TART A JÁSZSzentANDRÁSI TERMÁLFÜRDŐ PARTJAIN

A nagy sötét ló
A nagy sötét ló
Ergó szarvas-e? patája se
Beste baba beste
Itt van már a mester
A fürge a gizda
E il lupo a wolfgang a Berci
Nézzük előbb az alapokat

A költészet sajátos gondolatképzési folyamatának és kompozíciós technikájának modernsége, amely e meghatározóan lírai kisformákban megnyilatkozó költészet intellektuális teherbíró-képességét látványos mértékben megnövelte, ugyanakkor az évszázadokon át kurrens itáliai költői normarenddel cseppet sem harmonizált. Az olasz költészetet szinte a 20. századig jellemző domináns fejlődésvonallal, a poszt-petrarcai és petrarkizáló lírai hagyománnyal szemben Michelangelo költészete szinte provokatívan lemond a „tradizione del canto”-ról, vagyis a versformálás érzéki, képi-zenei szépségének eszményéről – bármily dolorózus vagy tragikus tartalmakkal terbelt is a költemény. Michelangelo ezzel egyrészt az itáliai költészet dantei tradíciójához nyúl vissza – amelyet tisztelni többé-kevésbé mindig tiszteltek, ám alig követtek –, másrészt, ha lényegében öntudatlanul is, az európai költészet egyes költészeti tradícióival, illetve kortárs érzékenységgel találkozik.

Vagyis a verselés korántsem egyszerű kérdés,
és nem feltétlenül a szótagok számlálásával egyenértékű.
De ki-klkántál a sodrokból,
a spulnibaba belegabalyodik.
A mérték nem mennyiségi, hanem minőségi kérdés.
Persze van ütem, meg rím is, na de a hangsúlyzók?
Lássuk csak.

Körben az angyalok ülnek.

Kétütemű nyolcasban.
Kétütemű nyolcasban.

Figyelj csak, édes barát:
Körben az an – gyalok ülnek.
Ez kétüte – mű nyolcas.

Körben az an gyalog ülnek.
Ez bizony két – ütemű nyolc – sssss.
Ülni viszont állva kell.

Nincs a járás – ban még egy i – lyen hülye, mint – te!
Mer' ugyanis ülni bizony fekve kell.
No de a balta és a kés!
Hány ütemben csapalland le?
Mely tóbiás fej oly állandó,
hogyan egyben marad nyakzatával?

Ha a fej padlót fog, az kellemetlen, lábon állni, mint a „gabna”, a továbbiakban értelmetlen. Étlen s tétlen nézended mindezen zenedada alakzatot, mely dinamitsemtudón adand alternandant, pendente-jaként e betyáros világnak? Spionkém, mit hadával itt összend e kerek ületben? Há tart az osonás, édes kém?

Prózában kez – dett beszélni – emberünk.
Nagy-nagy-nagy baj – lehetend itt – mivelünk.
Addig is míg – összeszedjük – enlelkünk,
fene dolgo – kat itten mi – mívelünk.
Még mindig jobb – hogyha van egy – kíberünk,
és nem pandúr – ontja ki a – mi belünk.

Írtam valamit, de nem tetszett. Kihúztam, mert igényes költő vagyok.
Hajjátok?
Írtam vala – mit de nem tett?
Szedd ki, húztam, mertigé nyess!
Költő vagyok, hajjátok!?
Ilyen a kétütemű nyolc – ssssss!

Jön a költő, ne siránkozz!
Ne sziszegj, szilánkot hozz!
Ott a padló, fogjad meg!
Félek tőled, szörnyeteg vagy!
Nem is áll jól, asszem, edd,
asszonka a szememet!
A lélekál-lapotomat!
Laptodat, l'avtomat, tafotámat.
Írd és mondd: tafota intelmek, kár, tönk.
Ez már itt bonyolult verselés.
Háromüte-műkilences.

Jó, jó, súlyos, kínos ez, mint érzélem, kifejezetten hátrányos. Nem szükséges, csak elkerü-lehetetlen. Egyfajta állapot. Állapattya szerfölött kínzó, dühös is miatta, bal-tával hadon állsz, tyű, a kiskésit! Kicsi a rakás itt! Anyád! Hol van a hexana-xéniád? Levert a Hugó a rakparton? Ott maradt a lúdtalp-betéd?

Ez itt betét:

itt ma itt ma itt
ma az acsargó kargó kiegyenesíti a kanyargó barkót
tenyerest osztva vágja a tarkót oszt' doszt
beveszi a fanyalgó Margót aki aszondja most a poszt oszt
go far Oszkár minek az a takaros sóder toszs már
különben elvisz a rozmár nem is volna annyira rossz már
hova vezet ez a sok smár s lám már ott is lejmol a krampó
ide-oda vissza oda-ide slisszol ne te legyél má kampó
lökj neki egy kis lóvét ha nem telik rá legalább egy kis bólét
nó lét – csak kampec – feldobta a talpát a vén jampec
hamm bekaplak úgy ahogy vagy nem is olyan nagy hecc
slampos a kéróm de legalább nem jön ide a fél hóm-
lessz itt nemulass balhé terjed is egyre csak a majré
haj lé lesz itt elég ajvé zseszelézi a haját az etióp
szelasszié
c'est la vie, jé!
mon amie, hé!
szevasz, idé-
tlen ember
az ember aszt hinné
semmi dolog betégni
s illa berek olajra lépni innét
a szájrét persze kereket oldva vinnéd
tisztára eszement a hapsi percek alatt el fogják kapni
erről a pontról már innen már lehetetlen a... mi is?????
nincsen is már több hakni a lelkedet kell beleadni
merre de merre de merre de merre ma haladni?
tapperold inkább a csajodat, basszki, már rég nem téma a ruszki,
az egyik is csak pont olyan akár a másik falzri
hát uccu neki, iszkolj, a gatyádba ne piszkolj, ez itt most egy fasz rím,
iszkolok de hova is na baszki itt hagyom a szaromat te meg oszd ki
Oszkár nem élsz te olasztoszkán nem is veszed be az anyagot sose tisztán
különben is hol is hagytad a fanyalgó Margót a pöpec repedtsarkút
köphetsz utána s baszhatod az alagút-
at
matt
ne hagydl!
csitt-csatt,

itt az élcsapat!
Itt az élcsa – pattttt!!!!
a kutyabaj s a macskajaj,
jaj, jaj, jaj.

A verstani kérdések következő szelete egymásig áll a taton
a kataton tutajon matatom ez a másik állat-lan vagyis a szirének kérdése
hol a dallam ív hol a hal lással van a baj
intonál nekem ez a dal ma
itt a termál öltözők sokadalma
forradalmat ír – magja sem marad
jön a kerub
melyik állat
félek tőled szörnyeteg!

Lássuk csak az alapját.

Mariani pontosan figyel fel a „struktúra” fontosságára és a vers zártságának, végletes formai immanenciájának jelentőségére, amely itt olyan poétikai információt hordoz, melynek jelentése az egész verséptéményre visszahat. Nem véletlenül tette bát a költő oly hangsúlyossá azzal, hogy egyrészt a vers utolsó sorába helyezte a közbevetést, másrészt azzal, hogy ott is – a ráeső prozódiai hangsúlyt fokozva – egy összetett igei állítmányi szerkezet két eleme közé „közölte”. Olyan okhatározói funkciója van itt ennek, amely nem csupán grammatikailag, hanem a vers egészének gondolatmenetére nézve is okhatározó: itt csúcsonyul ki a vers gondolati struktúrája.

Strucc kúrálja az ausztrál heresérvéseket.
Here he serves a cat.
Ne csináld, ez a párdúc.
Mancsában lant vagy új forog?
Daloljak neki, vagy tegezzem?
Próbáljuk ki azt, hogy...

Antik szerelem

A vérben forgó szem poklában
a mámor ittasul,
a színidirektor igazgatásán
a határ lealacsonyul,
a tőzsdebemondó visszerére
a hírték vetül,
ha felszökik az impulzus ára,
a zsebedbe belemerevül,
s a ki nem mondott szónoklatok
libidója belesül.

Hajszál híján megváltoztunk,
de bele nem halhatunk,
a plázaindex lázgörbéjén
a májad kikészül,
ha bele-bele-bele is csuklunk néha,
de élünk vitézül

Jelent-e hát valamit is az az állvány, melyhez készül ék?
Ez már-már a magyar kenkőszan mesterének metruma!
Kuksi, Lütyő, Emborzadé, mindig is csak előre!
A termopülei gipszmedence fogadókészen tátong.
Állapot ez, vagy szükséglet?

A Bükkalján a verselés a dantei mértéket a jászmege szállási tónus erejével gyengíté.
33399 Árpádház, Dávidház, kunsün és bababház, újdondász és a remondis, néz-
zük meg csak, mint versigelé:

A hangzaskép központi szerepe, alapjelentősége sokáig munkál a magyar költői tradícióban. Bornemisza Péter híres és kiemelkedő költeményében a hangsúlyos verselés ostinato ritmikája és a variatív ismétlések mozzanatai megint csak egyféle hanghálót szőnek a költemény nyelvi struktúrája alá, s ezt külön színezi a sorvégeken az asszonáncok és a tiszta rímek rend-szertelen váltakozása. Balassi költői gondolkodása a jelentésszerű textus létrehozása során kiindulásképpen a metrum és dallam konkrét összefüggéseire alapozott. Azonban ezen túlmenően érdemes felfigyelnünk a Balassi-verselés hangzasképének alakulására is, ahogyan például a Bornemisza-strófa metrikai cizellálása, artikulálása, finomítása – ütem, ritmus és szünet (cezúra) folytonos átértelmezésével – végbemegy.

(De a) farkasadalma ívnagyságú szemhéja!
A rettegés hatalma elvesztette velem a magasság reményét.
Finom szörny, én álszent olvasóm, kitől könnyed csorog.
Útjába állna, bárki közelednék, és oly gonosz,
hogy rossz vágyának sosem elég a kár,
s evés után csak annál éhesebb még.
Sok állat van, kihez nősténynek áll, és még (több fog) ennekutána lenni!
A légből nyögve kurta sóhajok,
s járt a tömeg, lábuk elé tekintve, a dombra föl s le.
Hallotta fülem az éjféli fuvolaszót, a fuvolákat, a baglyokat,
láttam délben rézsútosan dől, fura, hatalmas hártvaszárnyukat.
Ízlelte ínyem rohadó hús zamatát a kanálban.

Eljő, ki megölje, az agár.
Ez nem kíván földet, sem ércet enni,
hanem erényt, bölcsességet, szerelmet.
Ő lesz, ki űzi e rossz vadat, míg a pokolba szálland,

honnét az ősi irigység fényre hívta.
Rendüljön meg a velő az agyában.

*csomópontok kijelölése térben időben ezekhez rendelt szakirodalom csoportosítása
elemzése hadviselési sajátosságok specifikálása a tömegbe echterpop is üres zacskó
'T a baj*

két árny töri a has falát fogadalmuk szerint
szükség esetére a hangszerke rest kegyelme
eskedelem és vér alá futás
támasz a gyenge hangokon
kézbe a vasat!

megfigyelési ponton hidal az ürge
árnya vigyázó felleg
színlel sebezhető szárnyat minden lélekért
mi biztos a váz szilárdan áll
mindenért lebukó remete pontos órán
fogyta az agybérből tüzelő zuhatag

a perfekt hajlakk elvonult hátra
marad a hét rét s az esküvő ég
halat talán nem eszünk félvilági bárdok
leírni e vad fekete ész meséjét
a haj mint boltozat
határidon két kézzel
fénygömbnyi menedék
enyv ész etika
futás!

*A szentandrászi templomot 1903-ban emelték, és nem csak azért számít külön
építménynek, mert a környéken egyedülként neogót stílusban épült, hanem azért
is, mert belsejét Aba-Novák Vilmos és Chiiovini Ferenc freskói díszítik.*

*És úgy tűnik, az életmű kifogyhatatlan: az előzetes számítások szerint még körül-
belül tíz évig fog tartani, mire valamennyi Dante-szöveghez elkészül a magyar
nyelvű kommentár. Mintha a Színjáték szövege az élethez írott kommentár volna.*

Tudom, hogy ez az ábra.
Ez itt már a Paradisum.
Megyünk házoá.